

Profilaktyka chorób nowotworowych

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne i niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Propedeutyki Onkologicznej ul. Erazma Ciołka 27, 01-445 Warszawa tel./fax. (022) 57-20-702 nzx@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Andrzej Deptała
Koordynator przedmiotu	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz anna.badowska-kozakiewicz@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz anna.badowska-kozakiewicz@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna M. Badowska-Kozakiewicz anna.badowska-kozakiewicz@wum.edu.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	IV, semestr zimowy IV, semestr letni	Liczba punktów ECTS	2.00
Limit osób	30	Limit osób	30
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)		30	1.20
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	0.80

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	uzupełnienie i rozbudowanie wiedzy studentów na temat znaczenia prewencji pierwotnej oraz promocji zdrowia w zapobieganiu chorobom nowotworowym;
C2	nabycie wiedzy dotyczącej chorób nowotworowych nie tylko w aspekcie medycznym, ale także społecznym;
C3	zdobycie wiedzy, jakie działania są niezbędne, aby móc prowadzić efektywne działania profilaktyczne;
C4	ukazanie ram formalnych, które określają obecnie funkcjonowanie prewencji nowotworów w Polsce i na świecie;
C5	wzbudzenie w absolwencie przekonania o konieczności interdyscyplinarnego podejścia do problematyki choroby nowotworowej;

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	

C.W15	konsekwencje narażenia organizmu człowieka na różne czynniki chemiczne i biologiczne oraz zasady profilaktyki;
D.W1	społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych oraz społeczno-kulturowych różnic na stan zdrowia, a także rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;
D.W2	społeczne czynniki wpływające na zachowania w zdrowiu i w chorobie, szczególnie w chorobie przewlekłej;
D.W14	zasady promocji zdrowia, jej zadania i główne kierunki działania, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości roli elementów zdrowego stylu życia;
G.W4	pojęcie zdrowia publicznego, jego cele, zadania oraz strukturę i organizację systemu ochrony zdrowia na poziomie krajowym i światowym, a także wpływ uwarunkowań ekonomicznych na możliwości ochrony zdrowia;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
D.U2	dostarczać oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz właściwie na nie reagować;
D.U17	krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań w zakresie przedmiotu;
K2	komunikowania się z wykorzystaniem specjalistycznej nomenklatury;

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria e-learning	I. Wprowadzenie do e-learningu. Zasady przeprowadzania i zaliczenia przedmiotu. Geneza i biologia choroby nowotworowej: - Czynniki inicjujące i promujące proces kancerogenezy, - Etapy procesu kancerogenezy, - Powstawanie przerzutów i drogi przerzutowania, - Powstawanie ogniska wtórnego, - Diagnostyka i leczenie, - Czynniki rokownicze i predykcyjne. II. Epidemiologia i czynniki ryzyka dla wybranych nowotworów złośliwych w Polsce i na świecie: rak płuc, gruczołu krokowego, piersi, jelita grubego, pęcherza moczowego, żołądka, trzustki, czerniak skóry: - Wyjaśnienie pojęć: zapadalność, umieralność, chorobowość, współczynnik przeżycia	C.W15 D.W1 D.W2 D.W14 G.W4 D.U2 D.U17 K1 K2

	• Etiopatogeneza nowotworów, • Czynniki ryzyka, • Badania przesiewowe, zasady organizacji oraz kwalifikacji pacjentów, • Trendy i prognozy epidemiologiczne dotyczące wybranych nowotworów złośliwych w Polsce i na świecie. III. Choroba nowotworowa jako wyzwanie społeczne i ekonomiczne: • Społeczny wymiar choroby nowotworowej (postrzeganie choroby nowotworowej, postawy chorych i ich rodzin, przekonania dotyczące zapobiegania nowotworom, a także samej choroby, „terapię alternatywne”), • Koszty bezpośrednie i pośrednie związane z chorobami nowotworowymi – perspektywa pacjenta, płatnika i perspektywa społeczna (m.in. wydatki poniesione na leki, diagnostykę, opiekę; utrata lub pomniejszenie zdolności do pracy; zmniejszony dochód PKB państwa), • Inwestycje w profilaktykę onkologiczną jako obietnica przyszłych oszczędności dla systemu opieki zdrowotnej, • Koszty nowoczesnych terapii onkologicznych, problem równości dostępu. IV. Promocja zdrowia i profilaktyka w onkologii: • Podstawowe definicje i zagadnienia (koncepty zdrowia i choroby, promocja zdrowia, profilaktyka, edukacja zdrowotna, koncepcja pól Lalonde’a, itd.), • Kamienie milowe rozwoju promocji zdrowia (m.in. Konferencja w Alma Acie, Strategia „Zdrowie dla Wszystkich”, Karta Ottawska na temat promocji zdrowia, itd.), • Profilaktyka pierwotna i wtórna (definicje, zastosowanie, badania profilaktyczne, badania przesiewowe), • Rola profilaktyki i edukacji zdrowotnej w zapobieganiu chorobom nowotworowym, • Zalecenia dotyczące badań przesiewowych w wybranych nowotworach złośliwych. • Rola zachowań prozdrowotnych oraz modyfikowalne czynniki ryzyka rozwoju choroby nowotworowej V. Umocowanie profilaktyki chorób nowotworowych w środowisku administracyjno-instytucjonalnym: • Ramowe akty prawne w Polsce i na świecie regulujące kwestie związane z promocją zdrowia, odnoszące się pośrednio i bezpośrednio do profilaktyki chorób nowotworowych (m.in. Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024, Ustawa o Zdrowiu Publicznym, Narodowy Program Zdrowia, World Health Organization, WHO positionpaper on mammography screening), • Główne agendy rządowe i pozarządowe w Polsce i na świecie zajmujące się zdrowiem i promocją zdrowia w powiązaniu z profilaktyką chorób nowotworowych. Zadania, cele strategiczne działalności (Ministerstwo Zdrowia, Centra Onkologii, World Health Organization, International Agency on Cancer Research, US National Cancer Institute), • Rola samorządów w prowadzeniu działań związanych z promocją zdrowia, w tym prewencją nowotworową, • Rola i wpływ organizacji pacjenckich na kształt profilaktyki i opieki onkologicznej w Polsce – osiągnięcia ostatnich lat. VI. Czynniki wpływające na realizację efektywnej profilaktyki	
--	--	--

	chorób nowotworowych: •Czynniki formalne, organizacyjne i ludzkie (m.in. proces oceny, uruchomienia i ewaluacji programów profilaktycznych, wysokość środków na działania, ogólny poziom wiedzy na temat zdrowia i jego determinantów wśród adresatów działań promocji zdrowia), •Uwarunkowania zdrowia i środowiska wpływające na zdrowie (m.in. zasoby społeczne i kulturowe, sieci wsparcia społecznego, wykształcenie itd.), •Relacja pacjent – lekarz, jako jeden z głównych filarów prewencji nowotworowej u osób zdrowych, ale także dla działań promocji zdrowia u osób leczonych onkologicznie, •Główne bariery w prowadzeniu efektywnej profilaktyki chorób nowotworowych w Polsce. VII. Europejski Kodeks Walki z Rakiem (EKWzR) jako skuteczne narzędzie prewencji pierwotnej nowotworów: •Cel i geneza powstania dokumentu, •Zalecenia EKWzR (publikacja 12 Sposobów na zdrowie), •Działania podejmowane w ramach promocji zaleceń EKWzR, •Rola personelu medycznego i pracowników oświaty w propagowaniu zaleceń EKWzR, •Współpraca z Association of European Cancer Leagues i innymi agendami pracującymi nad propagowaniem zaleceń EKWzR. VIII. Palenie tytoniu – bezwzględny kancerogen: •Papierosy, jako silny czynnik rakotwórczy (skład, potencjał uzależniający, wpływ na zdrowie, problem biernego palenia), •E-papierosy – dane dotyczące użycia, wpływ na zdrowie, •Problem palenia tytoniu wśród personelu medycznego, •Palenie tytoniu przez pacjentów w czasie leczenia onkologicznego (m.in. wpływ na przebieg leczenia i zagrożenie powstania przerzutów), •Możliwości leczenia choroby tytoniowej – leczenie farmakologiczne, wsparcie psychologiczne, rola narodowych quitline’ów na przykładzie Polski, •WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) – główne założenia strategicznego dokumentu. IX. Skuteczna i nowoczesna promocja zdrowotna w odniesieniu do chorób onkologicznych: •Skuteczne narzędzia w promowaniu prozdrowotnych zachowań w grupach ryzyka oraz w populacji generalnej, •Główne błędy popełniane w edukacji zdrowotnej (m.in. stosowanie założeń podejścia „spray and pray” względem udostępniania informacji), •Czynniki wpływające na skuteczną edukację – m.in. teoria „Burning platform”/”Need of urgency”, •Koncepcje działań wspierających promocję zdrowia w odniesieniu do chorób nowotworowych, stosowanie zasad opublikowanych w dokumencie „12 zasad w komunikacji zdrowotnej”, •Przykłady dobrych i złych praktyk w działaniach promujących zdrowie, •Marketing społeczny w profilaktyce nowotworowej - przykłady kampanii. X. Zajęcia podsumowujące. Współczesne kierunki rozwoju oraz znaczenie profilaktyki w onkologii.	
--	--	--

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Jerzy B. Karski, Promocja Zdrowia, Wyd. IGNIS, Warszawa 1999, wyd. 3,
2. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020,
4. Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024,
5. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020 – 2030.

Uzupełniająca

1. World Health Organization, Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013-2020

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W15, D.W1, D.W2, D.W14, G.W4, D.U2, D.U17, K1, K2	Kolokwium on-line	Próg zaliczeniowy 60 %

9. INFORMACJE DODATKOWE

Kolokwium końcowe składa się z 10 pytań jednokrotnego wyboru. Do uzyskania zaliczenia niezbędne jest zapoznanie się ze wszystkim materiałami zamieszczonymi na platformie e-learning.wum.edu.pl i uzyskanie co najmniej 60% punktów z kolokwium. Kolokwium końcowe w formie on-line odbędzie się przed sesją (informacje o terminie i godzinie kolokwium zostaną podane w październiku 2026 dla uczestników w semestrze zimowym i w marcu 2027 dla uczestników w semestrze letnim).

Przy Zakładzie Propedeutyki Onkologicznej działa Studenckie Koło Naukowe Biologii Komórki Nowotworowej. Osoby zainteresowane pracą w kole zapraszamy i prosimy o kontakt.
<http://sknbkn.wum.edu.pl/>

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich